

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MIECZYŚLAW ŁUCZAK

KRR.410.006.01.2015
P/15/029

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/029 – System Szkolnictwa Zawodowego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontroler	Wojciech Rutecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97206 z dnia 24 sierpnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Jurgiel, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ¹ (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako organ prowadzący szkoły, w ramach posiadanych kompetencji, zapewnił właściwy system szkolnictwa zawodowego.²

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi prawidłowo organizował sieć szkół oraz umożliwiał kształcenie w nowych zawodach, uwzględniając opinie powiatowych i wojewódzkich rad zatrudnienia. Zapewnił należyte działania w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz współdziałał w organizowaniu współpracy szkół rolniczych z podmiotami wspomagającymi procesy kształcenia i nauki zawodu.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzono również monitoring osiągnięć uczniów, a także monitorowano losy absolwentów kończących szkoły.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zapewniał odpowiednie warunki i infrastrukturę do kształcenia poprzez finansowanie m.in. rozbudowy i modernizacji obiektów szkolnych, a poprzez należyte wykorzystywanie działań kontrolnych dbał o wymagany poziom warunków lokalowych i wyposażenia oraz bhp na terenie szkół.

Środki budżetowe przekazywane szkołom przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zapewniały utrzymanie obiektów szkolnych, ich wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne oraz pokrywały koszty wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w szkołach, w tym nauczycieli.

¹ Marek Sawicki, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi od dnia 18 marca 2014 r. do dnia 15 listopada 2015 r.; Stanisław Kalemba, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi od dnia 31 lipca 2012 r. do dnia 17 marca 2014 r.; Donald Tusk, Zastępstwo Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi od dnia 27 lipca 2012 r. do dnia 31 lipca 2012 r.; Marek Sawicki, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi od dnia 16 listopada 2007 r. do dnia 26 lipca 2012 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3 – stopniową skalę ocen; pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowo, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja kształcenia w szkołach zawodowych w aspekcie jakości kształcenia i przygotowania do wykonywania zawodu

1.1. Liczba szkół i zawodów oraz ich zmiany w okresie objętym kontrolą

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą (lata 2012–2015) nastąpiły istotne zmiany w organizacji sieci szkół nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej Minister RiRW). Dokonane zmiany organizacyjne dotyczyły wdrożenia przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw³ i polegały na stopniowym wygaszaniu kształcenia w technikach uzupełniających oraz kształcenia dorosłych w technikach i zasadniczych szkołach zawodowych. Stosownie do art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴, struktura szkolnictwa ponadgimnazjalnego od 1 września 2012 r. obejmuje m.in.: trzyletnią zasadniczą szkołę zawodową (zsz), czteroletnie technikum oraz szkołę policealną.

Ustawa o systemie oświaty nie przewiduje kształcenia w trzyletnim technikum uzupełniającym oraz kształcenia osób dorosłych w zasadniczej szkole zawodowej i technikum.

Zmiany organizacyjne szkół wchodzących w skład 45 Zespołów Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego (ZSCKR) zostały wprowadzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zarządzeniami z dnia 4 sierpnia 2015 r. i polegały na:

- likwidacji z dniem 31 sierpnia 2015 r. techników uzupełniających prowadzących kształcenie dla młodzieży oraz dla dorosłych, wchodzących dotychczas w skład 36 ZSCKR;
- przekształceniu z dniem 1 września 2015 r. techników prowadzących kształcenie dla młodzieży oraz dla dorosłych, wchodzących dotychczas w skład 44 ZSCKR – w technika;
- przekształceniu z dniem 1 września 2015 r. Zasadniczych Szkół Zawodowych prowadzących kształcenie dla młodzieży oraz dla dorosłych, wchodzących dotychczas w skład 45 ZSCKR – w zasadniczą szkołę zawodową.

W latach 2008–2015 liczba publicznych ponadgimnazjalnych szkół rolniczych prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyniosła od 114 (w roku szkolnym 2015/2016)⁵ do 159 (w roku szkolnym 2011/2012). Szkoły te funkcjonowały w 45 zespołach posiadających od 2009 r. jednolitą nazwę „Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego”. Od roku szkolnego 2012/2013 kształcenie w szkołach rolniczych było prowadzone w 25 zawodach szkolnictwa zawodowego, dla których właściwym był minister do spraw rolnictwa, rozwoju wsi oraz rynków rolnych⁶,

³ Dz. U. Nr 205, poz. 1206 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm. Dalej ustawa o systemie oświaty.

⁵ Zmniejszenie ogólnej liczby szkół do 114 w roku szkolnym 2015/2016 nastąpiło głównie z powodu likwidacji z dniem 1 sierpnia 2015 r. techników uzupełniających dla absolwentów zsz.

⁶ Były to następujące zawody: technik inżynierii środowiska i melioracji, technik mechanizacji rolnictwa, technik hodowca koni, technik ogrodnik, technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik technologii żywności, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik weterynarii, technik agrobiznesu, technik organizacji usług gastronomicznych, kelner, kucharz, kucharz małej gastronomii, rolnik, ogrodnik, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, monter-instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim, cukiernik, piekarz, rzeźnik – wędliniarz, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, technik turystyki wiejskiej, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik żywienia i usług gastronomicznych.

w tym w 15 zawodach nauczanych na poziomie technikum⁷ i w 10 zawodach nauczanych w zasadniczej szkole zawodowej⁸.

W szkołach istniało ogółem od 514 (w roku szkolnym 2015/2016) do 670 (w roku szkolnym 2009/2010) oddziałów. W latach 2008–2015 liczba uczniów w szkołach wyniosła od 10.007 (w roku szkolnym 2014/2015) do 13.598 (w roku szkolnym 2009/2010).

Kształcenie w szkołach obejmowało w latach 2012–2015 od 17 zawodów (w roku szkolnym 2013/2014)⁹ do 19 zawodów (w roku szkolnym 2012/2013)¹⁰.

Szkoły do dnia 31 sierpnia 2012 r.¹¹ obejmowały:

- zasadnicze szkoły zawodowe o okresie nauczania nie krótszym niż dwa lata i nie dłuższym niż trzy lata,
- czteroletnie technika, trzyletnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych oraz szkoły policealne o okresie nauczania nie dłuższym niż dwa i pół roku.

W latach 2012–2014 liczba zasadniczych szkół zawodowych wyniosła 39 i nie ulegała zmianom, a w roku szkolnym 2015/2016 wyniosła 40. Zmniejszeniu uległa:

- liczba techników – z 53 w roku szkolnym 2012/2013 do 49 w roku szkolnym 2015/2016,
- liczba techników uzupełniających dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – z 28 w roku szkolnym 2013/14 do jednego w roku szkolnym 2015/2016,
- liczba szkół policealnych (ponadgimnazjalnych) – z 31 w roku szkolnym 2012/2013 do 24 w roku szkolnym 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 8-12, 15-18, 76-131, 265)

1.2. Potrzeby kształcenia w zawodach dla rolnictwa i jego otoczenia

Opis stanu faktycznego

Potrzeby w zakresie organizacji szkół i wyboru kierunków kształcenia związane z kształceniem młodzieży w szkołach zawodowych w aspekcie rynku pracy, były określane przez dyrektorów szkół, którzy zostali zobowiązani przepisami ustawy o systemie oświaty do zasięgnięcia opinii właściwej miejscowo rady rynku pracy. Członkami rad opiniujących propozycje szkół odnośnie do kształcenia w nowych zawodach byli reprezentanci m.in. organizacji pracodawców oraz organizacji rolników. Z wyjaśnień Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej MRiRW lub

⁷ Były to następujące zawody: technik rolnik, technik ogrodnik, technik – hodowca koni, technik weterynarii, technik mechanizacji rolnictwa, technik technologii żywności, technik operator pojazdów i maszyn rolniczych, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik agrobiznesu, technik architektury krajobrazu, technik turystyki wiejskiej, kucharz, technik rybactwa śródlądowego, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.

⁸ Były to zawody: rolnik, ogrodnik, mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych, monter instalacji urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim, piekarz, rzeźnik – wędliniarz, kucharz małej gastronomii, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, kucharz, cukiernik.

⁹ Łącznie obejmowało ono następujące zawody: technik inżynierii środowiska i melioracji, technik mechanizacji rolnictwa, technik hodowca koni, technik ogrodnik, technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik technologii żywności, technik żywienia i gospodarstwa domowego, weterynarii, technik agrobiznesu, technik organizacji usług gastronomicznych, kucharz, rolnik, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, technik turystyki wiejskiej, technik żywienia i usług gastronomicznych.

¹⁰ Były to następujące zawody: kucharz, kucharz małej gastronomii, rolnik, ogrodnik, mechanik instalacji urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik mechanizacji rolnictwa, technik hodowli koni, technik ogrodnik, technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik technologii żywności, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik weterynarii, technik agrobiznesu, technik organizacji usług gastronomicznych, technik turystyki wiejskiej, technik żywienia i usług gastronomicznych.

¹¹ Struktura ta funkcjonowała do czasu wdrożenia przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206 ze zm.).

Ministerstwo), wynikało, że „opinie, które przedstawiają dyrektorzy szkół Ministrowi RiRW stanowią potwierdzenie zasadności kształcenia w nowych zawodach w odniesieniu do regionalnego rynku pracy. Należy zaznaczyć, że szkoły rolnicze prowadzone przez MRiRW działają w określonym regionie, najczęściej poza dużymi aglomeracjami, gdzie trudno o stabilny rynek pracy, którego tendencji nie można objąć długoterminową prognozą zmian, wynikającą między innymi z kilkuletniego cyklu kształcenia w szkole.”

Według rankingów Ministra Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzonych w latach 2012–2014 w grupie zawodów deficytowych nie wskazano zawodów, dla których właściwym był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W grupie zawodów nadwyżkowych znalazło się osiem zawodów, dla których był właściwy Minister RiRW. W roku szkolnym 2012/2013 w pięciu nadwyżkowych zawodach (technik rolnik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, kucharz małej gastronomii, rolnik i mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych) kształciło 98 szkół rolniczych, które ukończyło 2.015 absolwentów; w roku szkolnym 2013/2014 – w trzech nadwyżkowych zawodach (technik rolnik, technik żywienia i gospodarstwa domowego oraz mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych) kształciło młodzież 68 szkół z liczbą absolwentów 956, a w roku szkolnym 2014/2015 – w czterech nadwyżkowych zawodach (technik rolnik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, kucharz oraz mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych) kształcono w 78 szkołach, które ukończyło 1.224 absolwentów.

Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej w Ministerstwie podała, że „Informacje zawarte w tym rankingu obejmują dane zbiorcze na poziomie krajowym i nie zawsze odzwierciedlają regionalne tendencje i uwarunkowania. Dlatego też analiza kształcenia w zawodach nadwyżkowych w oparciu o powyższe dane statystyczne nie może być podstawowym wyznacznikiem zakresu kształcenia i realizacji potrzeb edukacyjnych w szkołach prowadzonych przez Ministra RiRW. Z danych prezentowanych (...) wynika, że nie we wszystkich Zespółach Szkół Centrach Kształcenia Rolniczego prowadzonych przez Ministra RiRW kształci się w tych zawodach, jak również liczba uczniów w tych zawodach ulega zmniejszeniu, a zatem realizowane są rzeczywiste potrzeby edukacyjne. Natomiast Minister RiRW na etapie analizy potrzeb edukacyjnych, aby uwzględnić rzeczywiste potrzeby rynku pracy, zwraca się o opinię powiatowej i wojewódzkiej rady rynku pracy (...).”

(dowód: akta kontroli str. 264-313)

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie było określonych odrębnych strategii dotyczących rozwoju szkolnictwa zawodowego dla rolnictwa i jego otoczenia. Dokonywane zmiany w kierunkach kształcenia były wprowadzane w ramach „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa” przyjętej w dniu 25 kwietnia 2012 r. Strategia obejmuje podnoszenie umiejętności, poziomu wykształcenia i wzrostu mobilności zawodowej mieszkańców wsi oraz poprawę jakości i dostępności do edukacji zawodowej. W zakresie tym występują również operacje w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”. Operacje w ramach działania pn. „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” są ukierunkowane m.in. na wsparcie kształcenia zawodowego i nabywanie umiejętności zawodowych osób związanych z rolnictwem. Beneficjentami są również organy prowadzące szkoły rolnicze. Kierunki interwencji i działania będą miały wpływ nie tylko na poziom przygotowania zawodowego, ale także na dostosowanie do zmieniających się potrzeb rynku pracy i dotyczą obszarów wiejskich wszystkich województw.

W okresie objętym kontrolą Minister RiRW podejmował działania mające na celu zwiększenie liczby kierunków kształcenia w szkołach rolniczych, i tak:

- w roku szkolnym 2012/2013 w 14 zespołach szkół zaakceptował rozpoczęcie kształcenia w ośmiu nowych zawodach, tj.: technik turystyki wiejskiej, technik weterynarii, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik rybactwa śródlądowego, technik mechanizacji rolnictwa i kucharz,
- w roku szkolnym 2013/2014 w 11 zespołach szkół zaakceptował rozpoczęcie kształcenia w pięciu nowych zawodach, tj.: technik turystyki wiejskiej, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik weterynarii, technik mechanizacji rolnictwa i kucharz,
- w roku szkolnym 2014/2015 w 12 zespołach szkół zaakceptował rozpoczęcie kształcenia w czterech nowych zawodach, tj.: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik weterynarii, technik turystyki wiejskiej i technik hodowca koni,
- w roku szkolnym 2015/2016 w siedmiu zespołach szkół zaakceptował rozpoczęcie kształcenia w sześciu nowych zawodach, tj.: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik mechanizacji rolnictwa, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, technik rolnik, technik inżynierii środowiska i melioracji oraz technik weterynarii.

Nowe kierunki kształcenia, na wniosek Dyrektorów ZSCKR, były pozytywnie zaopiniowane przez właściwe miejscowo powiatowe rady zatrudnienia i wojewódzkie rady zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 17-75).

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, niezależnie od obowiązków organu prowadzącego 45 ZSCKR, jest decydującym w zakresie kształcenia w zawodach, dla których jest właściwym. Zgodnie z art. 24 ustawy o systemie oświaty Minister RiRW może zgłaszać zawody do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Na wniosek Ministra RiRW, uzasadniony koniecznością przygotowania zawodowego kadr zajmujących się wykorzystaniem potencjału odnawialnych źródeł energii¹², w 2014 r. nastąpiła nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 sierpnia 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego¹³. W związku z tym Minister RiRW stał się również właściwy dla zawodu technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Dzięki temu osoby kształcące się w tym zawodzie będą mogły nabyć kwalifikacje montera urządzeń służących do pozyskiwania energii odnawialnych.

W 2015 r. z inicjatywy Polskiego Stowarzyszenia Przetwórców Ryb popartej przez Pracodawców RP, na wniosek Ministra RiRW wprowadzony został do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego nowy zawód: przetwórcza ryb oraz wspólna dla tego zawodu i zawodu technik technologii żywności – kwalifikacja K1 „obróbka ryb i produkcja przetworów rybnych”.

(dowód: akta kontroli str. 16-18)

¹² Wniosek ten uzyskał poparcie Ministra Gospodarki ze względu m.in. na realizację niektórych działań wynikających z *Polityki energetycznej Polski do 2030 r.*

¹³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1140.

1.3. Wyniki nauczania i losy absolwentów

W okresie objętym kontrolą odsetek uczniów kończących szkoły kształcące w zawodach – w stosunku do liczby uczniów, którzy w danym roku rozpoczęli naukę – kształtował się następująco (dane wg SIO):

- W dniu 30 września 2009 r. w zasadniczych szkołach zawodowych prowadzonych przez Ministra RiRW w kl. I rozpoczęło naukę 634 uczniów; z grupy tej w dniu 30 września 2012 r. absolwentami było 549 osób, tj. 87%.
W dniu 30 września 2010 r. w zsz w kl. I rozpoczęło naukę 668 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2013 r. absolwentami były 573 osoby, tj. 85,8%.
W dniu 30 września 2011 r. w zsz w kl. I rozpoczęło naukę 541 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2014 r. absolwentami było 246 osób, tj. 45,5%.
- W dniu 30 września 2009 r. naukę w technikach prowadzonych przez Ministra RiRW w kl. I rozpoczęło naukę 2.687 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2013 r. absolwentami było 1.996 osób, tj. 74,3%; w dniu 30 września 2010 r. w technikach w kl. I rozpoczęło naukę 2.239 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2014 r. absolwentami było 1.752 osób, tj. 78,25%.
- W dniu 30 września 2009 r. naukę w technikach uzupełniających dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w kl. I rozpoczęło 368 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2012 r. absolwentami były 152 osoby, tj. 41,3%; w dniu 30 września 2010 r. w technikach uzupełniających w kl. I rozpoczęło naukę 551 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2013 r. absolwentami były 274 osoby, tj. 49,7%; w dniu 30 września 2011 r. w technikach uzupełniających w kl. I rozpoczęło naukę 379 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2014 r. absolwentami było 197 osób, tj. 52%.
- W szkołach policealnych w dniu 30 września 2009 r. w klasach pierwszych rozpoczęło naukę 733 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2011 r. absolwentami były 474 osoby, tj. 64,7%; w dniu 30 września 2010 r. w kl. I rozpoczęło naukę 780 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2012 r. absolwentami było 525 osób, tj. 67,3%; w dniu 30 września 2011 r. w kl. I rozpoczęło naukę 838 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2013 r. absolwentami było 587 osób, tj. 70,1%; w dniu 30 września 2012 r. w kl. I naukę rozpoczęło 302 uczniów, z tej grupy w dniu 30 września 2014 r. absolwentami było 201 osób, tj. 66,6%.

(dowód: akta kontroli str. 319-320)

Ustalono, że odsetek absolwentów wszystkich typów szkół prowadzonych przez Ministra RiRW, którzy kontynuowali naukę wyniósł: w roku szkolnym 2012/2013 – 27,1%, w roku szkolnym 2013/2014 – 20,9%, a w roku szkolnym 2014/2015 – 19,7%; podjęcie pracy zadeklarowało 65,7% absolwentów z roku szkolnego 2014/2015, 63,7% – z roku szkolnego 2013/2014 oraz 62,8% – z roku szkolnego 2012/2013; bez pracy pozostawało 23,6% absolwentów z roku szkolnego 2014/2015, 21,6% z roku szkolnego 2012/2013 oraz 21,4% z roku szkolnego 2013/2014. Liczba absolwentów, którzy przekazali informację o posiadaniu EUROPASS wyniosła w roku szkolnym 2012/2013 – 1.880, w roku szkolnym 2013/2014 – 1.353, a w roku szkolnym 2014/2015 – 1.482.

Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej w Ministerstwie stwierdziła, że „*monitorowanie losów absolwentów szkół rolniczych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, kończących szkoły w zawodach rolniczych jest trudne do realizacji. Departament SSIOR zachęca i zobowiązuje w tym zakresie dyrektorów szkół rolniczych, ale dane te nie są pełnymi danymi i nie mogą posłużyć do przygotowania systemowych rozwiązań. Zadanie to jest niezwykle trudne, a czasem niemożliwe do realizacji ze względu na brak uwarunkowań prawnych w tym zakresie. Ponadto (...) szkoły rolnicze prowadzone przez Ministra RiRW nie posiadają pełnych danych dotyczących liczby osób, które uzyskały suplement do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe Europass. Na podstawie § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych, wprowadzonego obwieszczeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2013 r. w sprawie jednolitego tekstu ww. rozporządzenia, suplement do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe wydaje Komisja Okręgowa na wniosek osoby posiadającej dyplom. A zatem gromadzenie przez szkoły tego typu informacji jest dobrowolne*”.

(dowód: akta kontroli str. 146-147)

1.4. Wyniki egzaminów w szkołach prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Opis stanu faktycznego

Zbiorcze wyniki zdawalności egzaminów zewnętrznych przeprowadzanych w szkołach rolniczych prowadzonych przez Ministra RiRW, egzaminu maturalnego i potwierdzającego kwalifikacje zawodowe były analizowane przez Departament Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej w MRiRW na podstawie danych przekazywanych przez dyrektorów szkół. Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej w Ministerstwie podała, że okręgowe komisje egzaminacyjne nie dysponowały informacjami o liczbie absolwentów a także nie posiadały jednolitego systemu przedstawiania wyników. W MRiRW korzystano ze sprawozdań dotyczących wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i wyników egzaminu maturalnego, przygotowywanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną w formie ewaluacji. W Ministerstwie dokonywano analizy wyników egzaminów w 2-4 szkołach rocznie, odnosząc się do zawodów, w których dana szkoła kształciła uczniów. Wyniki analizy zamieszczane były w raportach z ewaluacji danej szkoły. Przeprowadzane badania służyły do formułowania wniosków do dalszej pracy szkoły uwzględniających wyniki uzyskiwane przez uczniów. W wyjaśnieniu złożonym w związku z zagadnieniem oceny wyników egzaminów zewnętrznych, Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej w Ministerstwie poinformowała, że „*Minister RiRW obliuguje dyrektorów szkół rolniczych do podejmowania działań zmierzających do poprawy jakości kształcenia poprzez m.in. wzmocnienie działania zespołów nauczycielskich, szczegółową analizę wyników egzaminów, kontrolę realizacji podstawy programowej, monitoring i systematyczną ewaluację działań naprawczych, mających na celu podnoszenie jakości kształcenia oraz wymianę doświadczeń w tym zakresie*”. W Ministerstwie dysponowano dokumentem pn. „*Działania mające na celu podniesienie jakości kształcenia*” zawierającym propozycje Dyrektorów ZSCKR dotyczące m.in.: wskazówek uatrakcyjnienia procesu dydaktycznego, działań na rzecz kompetencji dydaktycznych i pedagogicznych nauczycieli oraz działań nauczycieli wobec uczniów. W celu wyrównywania szans i osiągnięcia wyższych wyników z egzaminów, szkoły występowały do Ministra RiRW o dodatkowe godziny obowiązkowych zajęć edukacyjnych z przedmiotów ogólnokształcących.

W roku szkolnym 2012/2013 liczba absolwentów szkół rolniczych, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego wyniosła 1.363, a egzamin ten zdało 791 osób, tj. 58%. W roku szkolnym 2013/2014 do egzaminu maturalnego przystąpiło 1.164 absolwentów szkół rolniczych, a egzamin zdało 561 osób, tj. 48,2%.

W dniach 12–14 grudnia 2012 r. w Krakowie odbyła się konferencja szkół i placówek rolniczych prowadzonych przez Ministra RiRW. Zaprezentowano na niej wyniki ogólne egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, przeprowadzonego w czerwcu 2012 r. dla absolwentów wszystkich typów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, którzy uzyskali świadectwo ukończenia szkoły w kwietniu lub czerwcu. Egzaminem objęto absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – w czterech zawodach kształcących przez szkoły prowadzone przez Ministra RiRW oraz absolwentów techników i szkół ponadlicealnych – w 11 zawodach kształcących przez szkoły prowadzone przez Ministra RiRW. Egzaminy zdało 59% absolwentów.

Na podstawie danych MRiRW o absolwentach przystępujących i zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe według zawodów w roku szkolnym 2012/2013 oraz w roku szkolnym 2013/2014 ustalono, że w 2013 r. najwięcej absolwentów szkół rolniczych zdało egzamin w następujących zawodach:

- technik weterynarii – 86,6% (do egzaminu przystąpiło 22, zdało egzamin 19);
- mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych – 86,15% (przystąpiło 260, zdało 224);
- rolnik – 84,9% (przystąpiło 33, zdało 28);
- technik mechanizacji rolnictwa – 83,3% (przystąpiło 18, zdało 15);
- w pozostałych zawodach odsetek zdających kształtował się od 18,1% (technik turystyki wiejskiej) do 73,3% (mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie).

W 2014 r. najwięcej absolwentów szkół rolniczych zdało egzamin w następujących zawodach:

- technik architektury krajobrazu – 100% (do egzaminu przystąpiło czterech i zdało egzamin czterech);
- technik turystyki wiejskiej – 100% (trzech przystąpiło i trzech zdało);
- operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego – 90% (10 przystąpiło, zdało 9).

W pozostałych zawodach odsetek zdających kształtował się od 25% (technik hodowca koni) do 79,4% (technik mechanizacji rolnictwa).

(dowód: akta kontroli str. 242-261, 319-320)

1.5. Kontakty szkół prowadzonych przez Ministra RiRW i współpraca z partnerami krajowymi i zagranicznymi w celu lepszego przygotowania absolwenta do oczekiwań rynku pracy

Opis stanu faktycznego

Szkoły realizowały szeroką współpracę z różnymi podmiotami mającą na celu lepsze przygotowanie absolwentów do oczekiwań rynku pracy. Współpraca ta była prowadzona w sposób ciągły i miała określone formy, głównie w ramach zawieranych porozumień. W latach 2012–2015 współpraca obejmowała staże, praktyki, korzystanie z wykładów, ćwiczeń i lekcji pokazowych, warsztaty, szkolenia oraz kursy dla nauczycieli i dotyczyła 15 branż, tj.: gastronomicznej, przetwórstwa spożywczego, mleczarstwa, weterynarii, rybactwa, pszczelarstwa, turystyki, maszyn rolniczych, ogrodnictwa, rolnictwa, hodowli koni, branży cukierniczej i piekarniczej, energetyki, branży wodno-kanalizacyjnej oraz ochrony środowiska. W powyższym

okresie ze stażu skorzystało ogółem 1.023 osób (około 9,7% ogólnej liczby uczniów), praktykami objęto 4.368 uczniów (około 42%), z wykładów skorzystało 1.737 uczniów (około 16,5%). W ćwiczeniach i lekcjach pokazowych uczestniczyło 1.078 osób (około 10,2%), w warsztatach brało udział 699 osób (około 6,6%), szkoleniami objęto łącznie 4.198 osób (około 40%). W kursach dla nauczycieli brało udział 766 osób (około 52% ogólnej liczby nauczycieli). Porozumienia i umowy o współpracy szkoły zawierały z zainteresowanymi podmiotami bezpośrednio, jak również przy udziale przedstawicieli Ministerstwa RiRW. Na przykład:

- W 2013 r. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Boninie zawarł z firmą COMBIDATA Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Sopocie umowę o współpracy w ramach projektu „Agro na 6-stkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego¹⁴. Projekt ten był realizowany w okresie od dnia 13 listopada 2013 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. Celem projektu było podwyższenie kompetencji zawodowych przez 500 nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu ze szkół rolniczych z całego kraju w obszarze nauczania zawodu, poprzez zrealizowanie programu doskonalenia zawodowego i praktycznego w przedsiębiorstwach.
- W dniu 12 marca 2015 r. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Ks. dr Jana Dzierżona w Bogdańczowicach zawarł na czas nieokreślony porozumienie o współpracy z Instytutem Zootechniki – Państwowym Instytutem Badawczym w Krakowie. Celem współpracy jest wspieranie Szkoły przez Instytut w zdobywaniu i wykorzystaniu w procesie kształcenia nowoczesnej wiedzy i umiejętności w obszarze odpowiadającym zakresowi działalności Instytutu i Szkoły. Dla realizacji celów porozumienia strony zobowiązały się m.in. do wspierania nauczycieli w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz opracowywaniu autorskich programów nauczania i przygotowywaniu materiałów dydaktycznych dla uczniów i nauczycieli, popularyzacji wśród uczniów wiedzy i techniki rolniczej, organizowania praktyk zawodowych i wycieczek dydaktycznych. Ponadto Instytut zobowiązał się do przekazywania bibliotece Szkoły materiałów i opracowań prezentujących działalność badawczo-rozwojową, wdrożeniową i upowszechnieniową, w tym w wersji multimedialnej, a także do przekazywania Szkole zbędnego sprzętu laboratoryjnego i wszelkich innych pomocy dydaktycznych.
- W 2014 r. Ministerstwo RiRW zawarło z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji z siedzibą w Warszawie umowę w celu realizacji projektu „Staża zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Sfinansowano 21 dniowe staże w zagranicznych przedsiębiorstwach dla 18 uczniów oraz szkolenie dwóch osób kadry beneficjenta, tj. ZSCKR w Boninie. Budżet tego projektu (obejmujący koszty podróży, pobytu i wsparcia organizacyjnego) wyniósł łącznie 166,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 264-285)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

¹⁴ W ramach „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013”.

2. Zapewnienie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi odpowiednich warunków i infrastruktury do kształcenia w wybranych zawodach

2.1. Wielkość środków finansowych zaplanowanych i wydatkowanych na realizację zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

Wydatki na zadania oświatowe ogółem planowane na lata 2012–2015 (do 31 sierpnia) wyniosły 773.033,4 tys. zł. Realizacja tych wydatków wyniosła łącznie 765.704,2 tys. zł, tj. 99,0%.

Zrealizowane wydatki bieżące na oświatę w latach 2012–2015 (do 31 sierpnia) wyniosły łącznie 625.616,4 tys. zł. W poszczególnych latach wyniosły: 164.864,5 tys. zł w 2012 r., 171.009,3 tys. zł w 2013 r., 171.828,3 tys. zł w 2014 r. i 117.914,3 tys. zł w 2015 r.

Środki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w latach 2012–2015 (do 31 sierpnia) wyniosły łącznie 460.013,6 tys. zł. W poszczególnych latach wyniosły: 112.475,3 tys. zł w 2012 r., 116.368,1 tys. zł w 2013 r., 117.219,6 tys. zł w 2014 r. i 113.950,6 tys. zł w 2015 r.

W kwocie wydatków bieżących na oświatę największy udział miały wydatki na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi od tych wynagrodzeń i kształtował się na poziomie 68,2% w 2012 r. i 2014 r. oraz 68% – w 2013 r.

Zrealizowane wydatki na pomoce dydaktyczne w latach 2012–2015 (do 31 sierpnia) wyniosły łącznie 11.381,2 tys. zł. W badanym okresie kształtowały się od 3.161,7 tys. zł (w 2013 r.) do 3.592,3 tys. zł (w 2014 r.).

Zrealizowane wydatki majątkowe w okresie objętym kontrolą wyniosły 68.734,7 tys. zł, co stanowiło 83,4% łącznej kwoty wydatków majątkowych zaplanowanej w tym okresie i w poszczególnych latach wyniosły od 19.721,2 tys. zł (w 2013 r.) do 24.807,5 tys. zł (w 2014 r.), a do 31 sierpnia 2015 r. wyniosły 2.453,1 tys. zł.

W kwocie zrealizowanych w latach 2012–2015 (do 31 sierpnia) wydatków majątkowych, 88,8% stanowiły wydatki inwestycyjne (61.077,2 tys. zł). Kwota tych wydatków stanowiła 8% kwoty ogółem wydatkowanej na szkolnictwo ponadgimnazjalne w badanym okresie. Zakres rzeczowy poniesionych wydatków inwestycyjnych obejmował głównie: budowę i przebudowę obiektów w zespołach szkół (m.in. budynków szkolnych, sal gimnastycznych, hal uprawowych do realizacji programu dydaktycznego), wykonanie robót termoizolacyjnych budynków szkolnych, przebudowę dróg wewnętrznych i placów oraz wykonanie dokumentacji projektowej realizowanych zadań polegających na budownictwie inwestycyjnym, a także audytów energetycznych budynków szkolnych. Zakupy inwestycyjne niezwiązane z budownictwem obejmowały m.in. maszyny i ciągniki rolnicze, samochody i sprzęt rolniczy.

W sprawie ustalenia (szacowania) kosztów jednostkowych kształcenia jednego ucznia w szkołach prowadzonych przez Ministra RiRW, Dyrektor Departamentu Finansów Ministerstwa wyjaśniła, że *„Departament Finansów corocznie przygotowuje analizę oceny wykonania planu dochodów i wydatków w rozbiciu na dział 801 – Oświata i wychowanie i dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej. W analizach tych nie był wyliczany jednostkowy koszt kształcenia jednego ucznia.”*

(dowód: akta kontroli str. 143-144, 287-303, 307-309)

2.2. Środki z Unii Europejskiej na cele szkolnictwa

Środki z Unii Europejskiej wykorzystane w okresie objętym kontrolą na szkolnictwo wyniosły łącznie 15.309,4 tys. zł i dotyczyły realizacji zadań w ramach programów operacyjnych.

W 2012 r. kwota wykorzystanych środków wyniosła 5.499,3 tys. zł i dotyczyła realizacji następujących programów: „Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013” (3.363,6 tys. zł), „Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007–2013” (1.594,3 tys. zł) oraz „Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007–2013” (541,4 tys. zł).

W 2013 r. i 2014 r. kwoty wykorzystanych środków wyniosły odpowiednio: 3.884,4 tys. zł oraz 4.210,9 tys. zł i były przeznaczone na realizację „Programu Operacyjnego Kapitał ludzki 2007–2013”.

W 2015 r. (do 31 sierpnia) kwota wykorzystanych środków wyniosła 1.714,8 tys. zł i dotyczyła trzech programów: „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013” (1.457,0 tys. zł), „Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020” (157,4 tys. zł) oraz „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007–2013” (100,4 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 307-309)

2.3. Kadra nauczycielska

W okresie od roku szkolnego 2008/2009 (tj. od zakończenia przejmowania szkół przez Ministra RiRW od jednostek samorządu terytorialnego) do roku szkolnego 2015/2016, ogólna liczba nauczycieli zatrudnionych w szkołach wyniosła od 1.426 (w roku szkolnym 2012/2013) do 1.744 (w roku szkolnym 2015/2016). W tym samym okresie liczba etatów nauczycielskich kształtowała się od 1.214,29 (w roku szkolnym 2012/2013) do 1.499,43 (w roku szkolnym 2015/2016). Największą liczbę wśród zatrudnionych stanowili nauczyciele dyplomowani – od 468 w roku szkolnym 2008/2009 (32,8% zatrudnionych nauczycieli) do 864 w roku szkolnym 2015/2016 (49,5% zatrudnionych nauczycieli). Zadania w zakresie diagnozowania potrzeb związanych z realizacją doskonalenia zawodowego nauczycieli przedmiotów zawodowych, w tym teoretycznych i praktycznych, były realizowane przez nadzorowane przez Ministra RiRW Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie (KCER), tj. ogólnopolską publiczną placówkę doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy nauczają w szkołach rolniczych. Placówka ta oferowała kursy, szkolenia i wsparcie metodyczne dla nauczycieli szkół rolniczych podległych ministrowi rolnictwa, a także szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie realizuje zadania określone w § 13 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli¹⁵, uwzględnione w § 5 Statutu KCER wprowadzonego zarządzeniem nr 2 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie utworzenia Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie¹⁶.

Wyniki diagnozowania stanu kwalifikacji nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach rolniczych są wykorzystywane do planowania zadań KCER, a następnie ich realizacji w określonym zakresie i formie. Informacje o diagnozowaniu stanu kwalifikacji nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach rolniczych i wykorzystaniu ich do określenia potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego zawarte są w planach pracy KCER na każdy rok szkolny, a następnie w sprawozdaniach składanych z realizacji tych planów.

¹⁵ Dz. U. z 2014 r., poz. 1041 ze zm.

¹⁶ Dz. Urz. MRiRW Nr 5, poz. 5.

Oferowane przez KCER szkolenia są formami doskonalenia zawodowego nauczycieli. Nauczyciele nie uzyskują żadnych formalnych kwalifikacji, ale uzupełniają i aktualizują wiedzę i umiejętności merytoryczne i dydaktyczne. Stosowane formy doskonalenia (szkolenia, kursy, zagraniczne wizyty studyjne) umożliwiały aktualizowanie wiedzy nauczycieli z zakresu nauczanych przedmiotów zawodowych i zapoznanie się z nowymi trendami w naukach rolniczych. Korzystanie z oferty edukacyjnej KCER wpływało na rozwój zawodowy nauczycieli szkół rolniczych.

Przeprowadzona w marcu 2015 r. zewnętrzna ewaluacja problemowa obejmująca m.in. działania KCER dotyczące procesów edukacyjnych wykazała, że KCER spełniał wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego¹⁷.

Wydatki z budżetu państwa na funkcjonowanie KCER w latach 2012–2014 wyniosły łącznie 5.564,8 tys. zł, w tym: 1.746,4 tys. zł w 2012 r., 1.824,8 tys. zł w 2013 r. i 1.993,6 tys. zł w 2014 r. Wykorzystane łącznie środki na funkcjonowanie KCER stanowiły 99,1% kwoty planowanej (5.614,4 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 151-194, 339)

Ponadto w badanym okresie na kształcenie i doskonalenie nauczycieli szkoły wydatkowały łącznie 1.321,9 tys. zł, w tym: 436,3 tys. zł w 2012 r., 446,8 tys. zł w 2013 r. oraz 438,8 tys. zł w 2014 r.

Wykorzystane łącznie środki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli stanowiły 67,9% kwoty planowanej (1.946,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 143-144)

Liczba nauczycieli zatrudnionych w szkołach rolniczych, którzy osiągnęli wiek emerytalny wyniosła: w 2012 r. – 87 (5,1% zatrudnionych), w 2013 r. – 85 (5,1% zatrudnionych), w 2014 r. – 80 (4,6% zatrudnionych), w 2015 r. – 71 (4,1% zatrudnionych). Liczba nauczycieli, którzy osiągną wiek emerytalny w ciągu najbliższych czterech lat wyniosła 88, tj. 4,7% średniej liczby nauczycieli zatrudnionych w latach 2012–2015.

(dowód: akta kontroli str. 154)

2.4. Działania w zakresie nadzoru nad szkołami

Opis stanu faktycznego

W latach 2012–2015 pracownicy Ministerstwa RiRW przeprowadzili w 26 ZSCKR łącznie 26 kontroli (po siedem w 2012 r. i 2014 r. oraz po sześć w 2013 r. i 2015 r.). Biuro Kontroli MRiRW przeprowadziło łącznie 22 kontrole, w tym sześć kontroli samodzielnie, 11 kontroli wspólnie z Departamentem Gospodarki Ziemią oraz pięć kontroli wspólnie z Departamentem Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej. Departament Gospodarki Ziemią przeprowadził 14 kontroli, w tym 11 wspólnie z Biurem Kontroli i trzy samodzielnie. Departament Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej przeprowadził sześć kontroli, w tym pięć wspólnie z Biurem Kontroli i jedną samodzielnie.

Przedmiotem kontroli były przede wszystkim zagadnienia dotyczące prawidłowości wydatkowania środków budżetowych (19 kontroli), w tym 10 kontroli dotyczyło wydatków majątkowych. W zakresie dotyczącym przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów sanitarnych przeprowadzono w ZSCKR pięć kontroli (w szkołach: w Powierciu, w Bobowicku, w Nowosielcach, w Nakle Śląskim i w Boninie), a w zakresie gospodarki remontowej dwie kontrole (w szkołach: w Gołdkowie i w Nakle Śląskim). Zalecenia pokontrolne zostały wydane przez Ministra RiRW dyrektorom 15 (58%) spośród 26 skontrolowanych szkół. Dotyczyły one podjęcia działań w celu poprawy warunków bhp oraz warunków sanitarnych, aktualizacji i dostępności planów ewakuacyjnych, uzupełnienia oznakowania dróg i wyjść, realizacji zaleceń w zakresie bhp wydanych przez organy

¹⁷ Dz. U. Nr 168, poz. 1324 ze zm. – uchylone z dniem 1 września 2015 r.

zewnątrzne, zapewnienia sprawności urządzeń wentylacyjnych, drożności przewodów kominowych (ZSCKR w Powiercu, w Bobowicku, w Nowosielcach i w Goładkowie).

Dyrektorzy szkół przekazywali do Ministerstwa RiRW protokoły kontroli obiektów szkół pod względem zapewnienia warunków bhp w poszczególnych szkołach prowadzonych przez Ministra RiRW.

Odnosnie do gospodarki remontowej zalecono prowadzenie działalności w tym zakresie zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz w ramach posiadanych środków finansowych (ZSCKR w Goładkowie i w Nakle Śląskim).

(dowód: akta kontroli str. 195-239)

W związku z nadzorem sprawowanym przez Ministra RiRW nad działalnością szkół przeprowadzono oględziny w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Rudce¹⁸. Oględzinami objęto teren i budynki szkoły, w tym pomieszczenia do nauki, pracownie specjalistyczne, sale lekcyjne oraz sale gimnastyczne. Stwierdzono, że w urządzeniach sanitarnych zapewniona była woda zimna i ciepła – stosownie do wymagań § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁹. Powierzchnia dróg i boisk na terenie szkoły była równa i utwardzona, otwory kanalizacyjne i studzienki były trwale zabezpieczone. Pracownia do nauki języka obcego była wyposażona w odpowiednie pomoce dydaktyczne (słowniki, pomoce audiowizualne, odtwarzacz CD, komplet płyt oraz komputer z dostępem do internetu). W pracowniach znajdowało się sześć tablic interaktywnych oraz 12 rzutników multimedialnych. Wyżej wymieniony sprzęt znajdował się w 18 salach, tj. w 67% ogólnej liczby sal w szkole.

Szkoła posiadała dwie sale sportowe (tzw. pełnowymiarową i gimnastyczną), siłownię, saunę oraz boisko sportowe, z których korzystali uczniowie.

W bibliotece szkolnej znajdowało się osiem stanowisk komputerowych z podłączeniami do internetu. Szkoła prowadziła prenumeratę prasy specjalistycznej, zgodnie z kierunkami kształcenia w zawodach. Zasoby biblioteczne były systematycznie wzbogacane, np. w 2014 r. o 1.000 pozycji. Na jednego ucznia w roku szkolnym 2014/2015 przypadało 110 książek. Biblioteka była dostępna dla uczniów pięć razy w tygodniu w godz. od 7.45 do 14.00.

Szkoła posiadała wszystkie pracownie niezbędne do kształcenia w określonych zawodach, wyposażone stosownie do warunków określonych w podstawie programowej kształcenia dla poszczególnych zawodów.

Szkoła prowadziła internat o ogólnej powierzchni użytkowej 3.648 m² z 50 pokojami dla młodzieży. Pokoje były trzy i czteroosobowe – o łącznej powierzchni 1.180 m², w tym w części dla mężczyzn – o powierzchni 590 m². W internacie działała kuchnia ze stołówką dostępną dla uczącej się młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 132-134)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

IV. Uwagi i wnioski

W związku z ustalonym stanem faktycznym Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

¹⁸ Oględziny przeprowadzono na podstawie art. 39 ustawy o NIK.

¹⁹ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁰ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Uprzejmie proszę Pana Ministra o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania ustaleń kontroli.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 23 listopada 2015 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Mieczysław Łuczak
WICEPREZES
Najwyższej Izby Kontroli

Wojciech Kutryła

DYREKTOR
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Waldemar Wojnicz
20.11.2015 r.

²⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

